

Mazaieva K. V.

THE EDUCATIONAL SYSTEM OF J. A. COMENIUS AS AN IMPORTANT SOURCE
FOR THE MODERN TEACHER'S PROFESSIONAL MASTERY IMPROVEMENT

The J. A. Comenius didactic heritage analysis related to contemporary views on the educational process, methods of teaching the school subjects at the general educational establishments has been done.

General principles of educational organization defined by an outstanding Czech educator have been highlighted. The following didactic principles of the children's successful learning which are considered to be gradual, consistent, easy, visualized, engaging the person's sensory experience still present the great scientific and practical value for the educators' professional training organization.

The practice of teacher-training shows that anyone cannot improve his skills without integrating it into the modern educational process and using the experience of your fellow colleagues based on the pedagogy sources.

So, turning to the works of the famous Czech educator of the XVII century, reformer Jan Amos Comenius, we find a number of current ideas and principles of the teacher-training process conduct.

It has been stressed that importance of teachers studying the J. A. Comenius modern pedagogical heritage serves as a source for democratic educational system in the context of current Ukrainian teacher education and professional mastery development. Pedagogical works of J. A. Comenius is extremely modern. He is credited with the introduction of educational thought to radically new ideas that determined the further development of pedagogy for all subsequent centuries.

Key words: didactics, didactic rules of education, didactic principles, methods, professional mastery, professional development of the teacher.

Рецензент: Кохановська О.В.

УДК 378.4:378.12

Медведева О. І.*

РОЗВИТОК НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
У ВИЩОМУ ТЕХНІЧНОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ ЯК НЕВІД'ЄМНА
СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ЙОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

На основі ретроспективного аналізу розвитку науково-педагогічної діяльності вищих технічних навчальних закладів, зокрема на прикладі Національного університету «Львівська політехніка», визначено особливості та тенденції розвитку вищої технічної освіти в Україні, а також окреслено перспективи творчого використання в сучасних умовах досвіду науково-педагогічної діяльності, накопиченого протягом двох століть Львівською політехнікою. У статті проаналізовано сутність науково-педагогічної діяльності для формування освітнього середовища вищого технічного навчального закладу (на прикладі Національного університету «Львівська політехніка»).

Ключові слова: науково-педагогічна діяльність, науково-педагогічний потенціал, вищий технічний навчальний заклад, національний університет, дослідницький університет, Львівська політехніка.

Стрімкі зміни у всіх сферах життя українського суспільства, нові тенденції в його культурному та духовному розвитку зумовили появу суспільних запитів щодо високого рівня підготовленості педагога до професійної діяльності. Це ставить принципово нові завдання не тільки перед педагогічними, а й перед технічними вищими навчальними закладами, де правильно організована науково-педагогічна діяльність має стати невід'ємною складовою освітнього середовища ВНЗ відповідно до стандартів і рекомендацій забезпечення якості в європейському просторі вищої освіти.

*© Медведева О. І.

Сьогодні пріоритетними цінностями вищої технічної освіти є виховання особистості, здатної до активної та різнобічної професійної діяльності, свобода вибору шляхів саморозвитку, самоосвіти та самореалізації, творча взаємодія всіх учасників навчального процесу. Саме це стає основою для формування нової педагогічної парадигми гуманістичної, особистісно орієнтованої вищої технічної освіти, що можлива за наявності відповідних науково-педагогічних кадрів, які володіють науковим потенціалом, прагнуть постійно самовдосконалюватися, здатні вирішувати найскладніші професійні завдання.

Підготовка такого спеціаліста має починатися вже з перших днів перебування студента у вищому технічному навчальному закладі (навіть урахувавши той факт, що у відсотковому співвідношенні випускників, які пов'язують подальшу свою професійну реалізацію з виробництвом, значно більше, ніж тих, які після отримання спеціальності продовжують займатися науково-технічною чи науково-педагогічною діяльністю).

Від того, яким буде зміст навчання, які викладачі та методисти передаватимуть свою професійну майстерність, і взагалі яке науково-педагогічне й освітнє середовище створено у ВНЗ, залежить формування особистості майбутнього спеціаліста. Позитивні зміни в освітній системі є несуттєвими, якщо не враховується середовище, в якому розвивається особистість та здійснюється безпосередня діяльність як студента, так і викладача.

У контексті пошуку оптимальних шляхів реформування вищої технічної освіти актуальним є творче переосмислення її історичного розвитку. Глибоке розуміння сутності педагогічних явищ, інноваційне розв'язання неординарних завдань навчання та виховання «неможливі без оволодіння методами наукового пізнання, ознайомлення з логікою дослідницького процесу, досвіду та вміння аналізувати й передбачувати його подальший розвиток ... науковий потенціал вважається найвищою планкою і кваліфікаційною характеристикою справжнього професіонала» [1, с. 4].

Вагома роль в оновленні та якісному розвитку вищої освіти суттєво залежить від науково-педагогічного потенціалу непедагогічного вищого навчального закладу та забезпечення перспектив розвитку цього потенціалу. Особливу роль у дослідженні, узагальненні та використанні досвіду теорії та практики педагогічної науки відведено провідним навчальним закладам із тривалою історією та вагомими здобутками на теренах регіону, України та світової наукової спільноти.

Розвиток вищої освіти в різних регіонах країни мав свої особливості, зумовлені соціально-економічними чинниками, специфікою промислового виробництва. Це окреслює проблему вивчення становлення та розвитку науково-педагогічної діяльності у провідних вищих навчальних закладах з тривалими історичними традиціями, потенціалом для впровадження та розвитку педагогічних ідей і достатньою чисельністю студентів та професорсько-викладацького складу.

Становлення Національного університету «Львівська політехніка» (далі – НУ «ЛП») у середині XIX століття та його розвиток постійно супроводжувалися пошуком не лише нового змісту вищої технічної освіти, але й педагогічних теорій – розроблення та структурування змісту, постійного оновлення форм і методів навчання, оперативної реакції на зміну й появу нових засобів навчання. Очевидно, це забезпечує протягом тривалого часу високу підготовку кадрів, серед яких багато вчених зі світовими іменами.

В історії педагогіки розглядається переважно проблема формотворчого впливу середовища на розвиток особистості та її діяльності. Ця проблема відображена в дослідженнях філософів і вчених-педагогів здебільшого в аспекті аналізу ролі та значення середовища у вихованні людини (Ф. Дістервег, О. Лазурський, П. Лєстафт, К. Ушинський та ін.). Але не існує системного дослідження з проблем усебічного вивчення освітнього середовища вищого технічного навчального закладу, а особливо

аналізу науково-педагогічної діяльності як його невід’ємної складової. Проблемі наукової та освітньої діяльності ВНЗ присвячено низку педагогічних досліджень, зокрема про наукову діяльність викладачів ВНЗ (О. Мартиненко, О. Микитюк, В. Степашко) та наукових шкіл (Д. Зербіно, Б. Лайтко, А. Таньшина), теоретико-методологічні основи наукової діяльності у ВНЗ (Ю. Бобало, Р. Гуревич, Ю. Козловський, В. Ортинський), наукову діяльність студентів (П. Горкуненко, Г. Кловак). Характерною ознакою зарубіжних досліджень є спрямованість на проблеми оцінювання якості наукових досліджень (Т. Зоммерлаттет) та якісного аналізу науки.

Водночас спроб дослідити процес становлення та розвитку науково-педагогічної діяльності в НУ »ЛП» не було, така спроба ретроспективного аналізу робиться вперше. Аналіз праць з цієї тематики свідчить про те, що вони містять певний фактичний матеріал і можуть бути джерелом для нашого дослідження. Але опубліковані в них дані недостатньо характеризують генезу розвитку науково-педагогічної діяльності, не розкривають її організацію як цілісний процес; у них не простежено в динаміці її становлення і розвиток протягом тривалого (200 років) часу. Усе це потребує детального вивчення як щодо виявлення історичного значення аналізованих подій, так і щодо врахування позитивного досвіду й використання його в сучасних умовах перебудови освіти в Україні.

Мета статті – виявити особливості та тенденції розвитку вищої технічної освіти в Україні на прикладі Національного університету «Львівська політехніка» та окреслити перспективи творчого використання цього досвіду в сучасних умовах.

Давні традиції кращих університетів світу свідчать, що викладач, який входить до лекційної аудиторії, мусить бути не тільки лектором, який блискуче знає свій навчальний предмет, але і вченим, який особисто робить внесок у розвиток науки. Викладач «не просто повідомляв найпрогресивніше у своїй дисципліні, але й ділився результатами своїх власних наукових досліджень. Керівник курсових і дипломних робіт сам був ученим, дослідником. Це тримало його в певному тонусі, диктувало вимоги до себе і до студентів» [5, с. 101].

Проголошення науки й освіти пріоритетними сферами розвитку суспільства зумовлює, на думку О. Микитюка, «необхідність неупередженого аналізу набутого вітчизняною вищою школою досвіду здійснення науково-дослідної роботи викладачами і студентами, творче його опрацювання, а також доцільність розробки реальних заходів щодо розвитку науково-дослідної роботи, науково-технічної діяльності» [4, с. 267].

Значний історичний досвід наукової діяльності вищого навчального закладу накопичено в Україні, хоча на цьому шляху були й великі труднощі. Як зазначає О. Мартиненко, «керівництво науковою діяльністю в Україні у ХІХ ст. здійснювалось переважно командно-адміністративними методами управління: регламентація дій університетів (основних центрів науково-дослідної роботи у державі), обмеження тематики наукових досліджень, жорстка цензура дослідницької і видавничої діяльності викладачів. Прогресивні за своїм змістом статuti 1804 та 1863 рр. надали університетам відносну автономію у питаннях внутрішнього управління» [3, с. 12].

В. Свідзинський стверджує, що сучасний університет мусить мати достатньо багато факультетів, аби в ньому як у цілісній інституції були представлені всі найважливіші науки – як природничі, математичні, так і гуманітарні, а це при належній деталізації – великий корпус передусім класичних, «чистих» фундаментальних наук, а також обов’язково і тих міждисциплінарних модерних напрямків, у яких переплітаються найрізноманітніші, в минулому класичні, «чисті» науки. Таким чином, універсалізм у науці є головною, визначальною рисою університетів, які завжди існували і як освітні, і як наукові установи [6, с. 357]. Лише в такому поєднанні обох цих функцій університетів разом із багатогранністю наукових інтересів та освітніх можливостей забезпечується повноцінна освіта, адже в розвинених університетах викладачами працювали і працюють

активні науковці, а отже, студенти отримують знання «з перших рук». З іншого боку, сама університетська наука отримує додаткові стимули розвитку завдяки ранньому залученню найталановитіших студентів до наукової роботи. При кожному факультеті мають функціонувати науково-дослідні інститути, працівники яких звільнені від викладання, хоча можуть за власним бажанням залучатися до читання спецкурсів, проведення семінарів тощо.

Розвиток сучасного суспільства зумовлює формування особистості фахівця як дослідника. Досвід європейських країн свідчить, що вирішення цього питання сприяє забезпеченню багатогранності, мобільності, інтердисциплінарності знань майбутніх фахівців, розширенню їхнього науково-педагогічного світогляду, оволодінню вміннями самостійної пізнавальної діяльності протягом життя.

Трансформаційні процеси в науковій сфері значною мірою зумовлені тенденціями, які останнім часом спостерігаються в країнах Західної Європи: «проведення спільних досліджень і технологічних ініціатив, міжнародна координація дослідницьких програм; виконання спільних проєктів; впровадження мереж з поширення передового досвіду («мереж досконалості»); підтримка та координація дій (йдеться про фінансову підтримку проєктів, дослідників у кар'єрному зростанні; програм досліджень для окремих груп, цільових заходів з розвитку дослідницької інфраструктури, спільних технологічних ініціатив)» [7, с. 119].

Тематика наукових досліджень у вищому навчальному закладі здебільшого має галузеве спрямування. Водночас подекуди панує хибне уявлення, що проблеми освіти та педагогічної науки є прерогативою суто педагогічних університетів і спеціалізованих кафедр. Це зумовлює однобічний підхід до оцінювання професійних якостей працівників вищого навчального закладу, коли їхні педагогічні та галузеві знання й уміння розглядаються ізольовано. Трапляються випадки, коли талановитий науковець з високими якісними та кількісними показниками наукової діяльності не має достатніх знань із педагогіки та психології, а прекрасний педагог – посередні знання про розвиток галузевої науки [2, с. 206]. Тому найважливішим завданням стає формування регіональних інноваційних програм, що є складниками загальнодержавної наукової, науково-технічної та інноваційної політики.

Історія розвитку науково-педагогічної діяльності протягом тривалого періоду (200 років) у багатотисячному навчальному закладі фактично моделює відповідний розвиток у масштабах країни. Тому вважаємо доцільним зосередитись не на регіоні, а власне на історії одного навчального закладу, який репрезентує історію розвитку його науково-педагогічної діяльності.

Наприкінці XIX ст. Технічна академія (початкова назва НУ «ЛП») поступово здобуває визнання як осередок якісної технічної освіти та науки. 1871 року Технічна академія підвищила свій статус – отримала права вищого навчального закладу.

1901 року Політехнічній школі надано право присвоювати учений ступінь доктора технічних наук. До 1918 р. докторами стали 64 інженери. 1912 року за визначні заслуги в науці було присвоєно почесні титули доктор Honoris Causa.

1909 року представники української технічної інтелігенції організувались в Українське технічне товариство, що посприяло тому, що на початку XX ст. м. Львів став значним та авторитетним центром європейської науки. В усіх його техніко-економічних і соціально-культурних змінах брали активну участь учені та вихованці Політехнічної школи. Різке збільшення кількості студентської молоді створювало сприятливі перспективи для підготовки високоосвічених кадрів інтелігенції.

Після закінчення Першої світової війни Політехнічна школа отримує новий статус вищого технічного навчального закладу. 13 січня 1921 р. Політехнічну школу перейменували на Львівську політехніку. У ній діяли шість факультетів. Після відродження польської держави Львів став джерелом кваліфікованих кадрів для всієї

Польщі. У зв'язку з розширенням навчального закладу, утворенням нових кафедр у 30-ті роки помітно зросла чисельність професорсько-викладацького складу Львівської політехніки, що мало позитивний вплив на якість підготовки інженерних кадрів, збільшення кількості науковців. Саме в 1930-ті роки у Львівській політехніці сформувалась одна з найбільших в Європі науково-технічних бібліотек, що мала статус федеральної.

Завдяки ученим, які збагатили світову науку новими відкриттями, у міжвоєнний період Львівська політехніка зміцнила свої позиції як центру інтелектуального життя й наукової думки європейського рівня. Технічні науки спирались на здобутки математики, фізики, хімії. Відбувся помітний поступ у розвитку науково-технічних напрямів, започаткованих у попередній період. Розпочалася ґрунтовна робота в галузі електротехніки.

Найбільші воєнні випробування й демографічні катастрофи відбулися в Львові під час Другої світової війни. Західну Україну приєднали до Української Радянської Республіки в складі СРСР. Свою діяльність припинили всі політичні партії, громадські й культурні установи – зокрема Наукове товариство ім. Т. Шевченка, «Просвіта». Було закрито всі часописи. Більшовицька влада намагалася якнайшвидше інтегрувати поліетнічне місто в загальносоюзну командно-адміністративну систему. Одним із найважливіших засобів подальшого зміцнення своїх позицій і вирішення ідеологічних завдань влада вважала культуру й освіту. Тож навчання в Політехніці відновилося вже з жовтня 1939 р. Було поставлено завдання докорінно перебудувати освітній процес за зразком радянських вищих навчальних закладів. Львівську політехніку реорганізували у Львівський політехнічний інститут (ЛПІ). У ньому запрацювало шість факультетів: енерго-машинобудівний, електротехнічний, хіміко-технологічний, архітектурно-будівельний, шляхово-водний та сільськогосподарський. 1940 року створено сьомий факультет – лісовий. Відновлення навчального процесу в умовах воєнного часу супроводжувалося ґрунтовною реорганізацією структури та майже повною заміною професорсько-викладацького складу. Треба було відроджувати науковий потенціал.

У перші післявоєнні роки у Львівському політехнічному інституті виявили бажання працювати видатні вчені із навчальних закладів України та Росії. До серпня 1945 р. інститут поповнився понад сотнею викладачів – переважно кандидатами та докторами наук. З перших днів після відновлення роботи інституту за складних умов здійснювалися й наукові дослідження. Діяльність науковців була спрямована насамперед на прискорення відбудови народного господарства. Зміцнювалась матеріально-технічна база інституту, зросла кількість аудиторій, кабінетів, лабораторій, місць у гуртожитку, докорінно оновились лабораторно-інструментальна база, збільшувалась кількість науковців з українського середовища.

Важливу роль у підготовці науковців відіграла аспірантура. З 1961 року інститут почав готувати спеціалістів для зарубіжних країн. 1965 року в ньому навчалось вже 211 осіб із 17 держав. Для подальшого розгортання науково-дослідної роботи в 1958 р. створено нові дослідні лабораторії – автоматизації технологічних процесів у машинобудуванні, штучних дубителів і допоміжних продуктів для легкої промисловості, ливарного виробництва, скляних високовольтних ізоляторів. Спільними зусиллями кафедр органічної хімії й органічного синтезу, фізичної хімії та кафедри технології нафти і газу було створено комплексну проблемну лабораторію. 1964 року почали функціонувати дві науково-дослідні лабораторії – переробки і використання пластмас у народному господарстві; застосування вібраційної техніки в машинобудуванні та приладобудуванні. 1966 року введено в дію чотири галузеві лабораторії – електровимірювального приладобудування й обробки інформації; економіки й організації галузевої промисловості; електробуріння; дослідження атмосферних впливів на геометрію вимірювання.

Успішно зміцнювалась та розвивалась наукова й матеріально-технічна база Львівського політехнічного інституту, який став визначним науковим центром. 14 загальносоюзних і 2 республіканські галузеві лабораторії виконували роботи у сферах приладобудування й машинобудування, хімії та хімічної технології, економіки та організації будівництва.

У 1970-1980-ті роки навчальна робота в інституті вдосконалювалася. 1975 року було запроваджено систему науково-дослідної діяльності студентів, проведення наукових студентських семінарів. У навчальному процесі широкого використання набули технічні засоби, швидкими темпами впроваджували обчислювальну техніку.

У 1985-1986 н. р. уведено в навчання розділи з системи автоматизованого проектування (САПР). Удосконалення зазнала й обов'язкова виробнича практика студентів, практиканти були безпосередніми учасниками виробничого процесу, вчилися керувати виробництвом. Великого значення в інституті надавали комп'ютеризації.

У 1980-х роках ЛПІ став потужним навчально-науковим та виробничим комплексом, який визначав науково-технічну політику регіону та безпосередньо впливав на її реалізацію. Посилилась інтеграція вищої школи й виробництва. Провідні спеціалісти промисловості брали участь у різних видах навчальної діяльності. Наприкінці 1980-х років понад 60 відсотків дипломних проектів було виконано на замовлення виробництв і організацій, близько половини проектів рекомендовано до впровадження. Це стало показником якісної підготовки студентів.

Починаючи з 1989 р., в Україні, зокрема у м. Львів, розпочалися бурхливі процеси демократизації суспільного життя. Не оминули вони й Львівського політехнічного інституту. На установчій конференції його співробітників та студентів ухвалено новий Статут навчального закладу, який 5 грудня 1990 р. зареєстровано в Міністерстві освіти УРСР. У ньому зазначалося, що ЛПІ є державним вищим навчальним і науковим закладом, одним із центрів інженерної освіти, науки та культури України.

У вищому навчальному закладі традиційно розвиваються фундаментальні дослідження в галузі фізики, електротехніки, радіотехніки, електроніки, приладобудування, електромеханіки, будівництва, архітектури, механіки, хімії та хімічних технологій, геодезії та математичних наук. Наукові дослідження провадять у підрозділах Науково-дослідної частини (НДЧ), яка об'єднує науково-дослідний і конструкторський інститут електронно-виміральної техніки, спеціальне конструкторське бюро електромеханічних систем, два науково-дослідних відділи радіотехнічних систем і напівпровідникових сенсорів, 12 галузевих і 69 науково-дослідних лабораторій.

Науковці Львівської політехніки здобувають широке визнання: 25 учених обрано дійсними членами галузевих академій наук України, 57 стають членами експертних рад Міносвіти України; 11 – членами експертних рад ВАК України. Створено 5 спеціалізованих вчених рад із захисту докторських дисертацій за 13 спеціальностями ВАК і 12 рад із захисту кандидатських дисертацій за 28 спеціальностями ВАК, що охоплюють 84 відсотки інженерних спеціальностей. Налагоджено міжнародні зв'язки. Укладаються комплексні угоди про співпрацю з вищими навчальними закладами Європи та Америки.

11 вересня 2000 р. Державному університету «Львівська політехніка» надано статус національного вищого навчального закладу. Починаючи з вересня 2001 р., на підставі ухвали Вченої ради університету реорганізовано структуру Львівської політехніки, що стає важливим кроком у поліпшенні якості підготовки фахівців, забезпеченні їх мобільності. Замість 16 факультетів утворено 12 навчально-наукових інститутів.

Новий етап розвитку системи освіти у Львівській політехніці пов'язаний з інтеграцією в європейський освітній простір та приєднанням України до країн-учасниць Болонського процесу. Починаючи з 2004 р., Львівська політехніка одна

з найперших у державі впроваджує кредитно-модульну систему організації навчального процесу, метою якої є вироблення і впровадження нових принципів організації навчального процесу щодо розширення можливості студентів у виборі змісту програми навчання, забезпечення гнучкості в системі підготовки фахівців для їхньої адаптації до швидкозмінних вимог національного та міжнародного ринків праці, стимулювання студентів і науково-педагогічних працівників у досягненні високої якості підготовки фахівців з вищою освітою та підвищення престижу української вищої школи на світовому рівні.

За результатами інтегрованого рейтингу вищих навчальних закладів України, Львівська політехніка останніми роками входить до десяти найкращих вітчизняних вищих навчальних закладів і виборює почесне друге місце серед технічних вищих навчальних закладів України. Сьогодні розвиток Львівської політехніки спрямовано на забезпечення високої якості освіти, престижу університету та його випускників, поліпшення кадрового, методичного й інформаційного забезпечення навчального процесу, інтеграцію в міжнародний науковий простір, максимальне зближення фундаментальної науки та вищої освіти, підвищення економічної ефективності прикладних досліджень і розробок.

Таким чином, установлено, що історичне дослідження розвитку науково-педагогічної діяльності, присвячене достатньо тривалому періоду (одне-два століття) діяльності вищого навчального закладу дозволяє розглядати цей навчальний заклад як репрезентативну вибірку для узагальнення досвіду та прогностичного педагогічного моделювання, що можна використовувати в сучасних умовах і поширювати на інші навчальні заклади. У ході дослідження виявлено, що особливостями науково-дослідної діяльності вищих навчальних закладів є якнайповніше залучення науково-педагогічних працівників до виконання наукових досліджень, що сприяють розвитку наук, техніки і технологій; використання отриманих результатів в освітньому процесі; підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації; підвищення кваліфікації професорсько-викладацьких кадрів; практичне ознайомлення студентів з постановкою і вирішенням наукових і технічних проблем і залучення найбільш здібних з них до виконання наукових досліджень.

До перспектив подальших розвідок відносимо виокремлення етапів і створення періодизації розвитку науково-педагогічної діяльності у НУ «ЛП» як передумову побудови відповідної еволюційно-прогностичної моделі.

Література:

1. Гончаренко С. У. Методологічні особливості наукових поглядів на педагогічний процес / С.У. Гончаренко, В.Г. Кушнір // Шлях освіти. – 2008. – № 4. – С. 2-10.
2. Козловський Ю. М. Моделювання наукової діяльності вищого навчального закладу: теоретико-методологічний аспект : монографія / Ю. М. Козловський; за ред. М. Козяра. – Львів : Сполом, 2012. – 484 с.
3. Мартиненко О. М. Організація науково-дослідної роботи викладачів вищих навчальних закладів в Україні (XIX ст.) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / О. М. Мартиненко. – Х., 1999. – 17 с.
4. Микитюк О. М. Теорія і практика організації науково-дослідної роботи у вищих закладах освіти України в XIX ст. : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 / Микитюк Олександр Миколайович. – Х., 2003. – 405 с.
5. Попова А. О. О бедном ученом замолвите слово / А. О. Попова // Высшее образование в России. – 2005. – № 4. – С. 100-104.
6. Свідзинський А. Синергетична концепція культури / А. Свідзинський. – Луцьк : Волин. обл. друк., 2009. – 696 с.
7. Степашко В. Моделювання наукової діяльності викладацького персоналу вищих навчальних закладів в умовах трансформації системи освіти / В. Степашко // Вісн. Черкас. ун-ту. – 2007. – Вип. 104. – С. 112-122. – (Серія «Педагогіка»).

Медведева Е. И.

РАЗВИТИЕ НАУЧНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
В ВЫСШЕМ ТЕХНИЧЕСКОМ УЧЕБНОМ ЗАВЕДЕНИИ КАК НЕОТЪЕМЛЕМАЯ
СОСТАВЛЯЮЩАЯ ЕГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ

На основе ретроспективного анализа развития научно-педагогической деятельности высших технических учебных заведений, в частности на примере Национального университета «Львовская политехника», определены особенности и тенденции развития высшего технического образования в Украине, а также намечены перспективы творческого использования в современных условиях опыта научно-педагогической деятельности, накопленного в течение двух веков Львовской политехники. В статье проанализировано сущность научно-педагогической деятельности для формирования образовательной среды высшего технического учебного заведения (на примере Национального университета «Львовская политехника»).

Ключевые слова: научно-педагогическая деятельность, научно-педагогический потенциал, высшее техническое учебное заведение, национальный университет, исследовательский университет, Львовская политехника.

Medvedieva O. I.

THE DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL ACTIVITY
AT THE HIGHER TECHNICAL EDUCATIONAL ESTABLISHMENT
AS A PART OF ITS EDUCATIONAL ENVIRONMENT

The peculiarities and trends of the development of higher technical education in Ukraine were defined on the basis of retrospective analysis of the scientific and pedagogical activity of higher technical educational establishments, in particular on the example of Lviv Polytechnic National University. The prospects of creative usage of the experience of scientific and pedagogical activity, which was accumulated by the Lviv Polytechnic during two centuries, in the modern conditions were outlined. The essence of scientific and educational activities for the formation of the educational environment of higher technical educational establishments (on the example of National University «Lviv Polytechnic») was analyzed in the article. In the process of the pedagogical research the main features of the research objectives of higher education such as the fullest involvement of teachers to the educational process who can perform the research contribution into the development of science, engineering and technology; using of the results obtained in the educational process; training of the teaching staff of higher qualification; practical familiarizing of the students with formulating and solving scientific and technological problems, attracting the most talented of them to perform scientific research were discovered.

Particular attention is focused on the new educational paradigm of a humanistic, personality oriented higher technical education, which is possible with appropriate scientific and pedagogical staff who possess scientific potential and seek to continually improvement of themselves.

Key words: scientific and pedagogical activity, scientific and pedagogical potential, higher technical educational establishment, National University, research University, Lviv Polytechnic.

Рецензент: Слюсаренко Н.В.

УДК 378

Одайник С. Ф.*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІДЕЙ
ЯНА АМОСА КОМЕНСЬКОГО У ВИЩІЙ ШКОЛІ

У статті здійснено дослідження творчої спадщини Яна Амоса Коменського, обґрунтовано його внесок у сучасний процес навчання в системі вищої школи. Також проаналізовано окремі аспекти педагогічної спадщини та філософських поглядів Я. А. Коменського в контексті предмета дослідження. Акцентовано увагу на тому, що, за Коменським, вища школа

*© Одайник С. Ф.